

ZAGADKI WARSZAWSKIE

IK4g4

ZDS WIL PW

mgr inż. Stanisław Żurawski

Zagadka IK4g4

W połowie XVIII w. była mało znaczącym traktem.

Urzędowo jako ulica została zatwierdzona w 1770 r. Jeden z wylotów ulicy zamknięty był bramką wybudowaną w 1856 r.

Pod koniec XIX w. władze miasta postanowiły przebudować ulicę i wtedy bramkę rozebrano. Prawie na całej długości ulicy pojawiła się zabudowa.

Większość kamienic nie przetrwała do końca II WŚ i potem nie została odbudowana. Nieliczne tylko budynki odbudowano lub wyremontowano.

Dziś ulica, jak określił to warsawianista Jerzy Kasprzycki, 'Oderwała się od życia, zamknęła w samotności ze swoimi wspomnieniami'.

Stoi na stacji lokomotywa,
Ciężka, ogromna i pot z niej spływa –
Tłusta oliwa.
Stoi i sapie, dyszy i dmucha,
Żar z rozgrzanego jej brzucha bucha:
Buch - jak gorąco!
Uch - jak gorąco!
Puff - jak gorąco!
Uff - jak gorąco!

Zagadkowe pytania:

1. jaka to ulica i co ją szczególnego wyróżnia,
2. jaki związek ma ww. wierszyk a raczej książka z zagadkową ulicą,
3. jakie znane postacie miały związek z zagadkową ulicą
(proszę wymienić 5 nazwisk),
4. co łączy trzy ostatnie fotografie.

Zagadka IK4g4

1. Ulica Karowa. Wyróżnia ją "ślimak"
2. Przy tej ulicy miał miejsce pierwszy wieczór literacki grupy Skamander, do której należał autor wiersza Julian Tuwim (Jan Brzechwa nie jest autorem lokomotywy)
3. J. Iwaszkiewicz, A. Słonimski, J. Lechoń, Jan Cybis, Jan Marcin Szancer, Jan Heurich junior, Stanisław Markiewicz, Bolesław Prus
4. Jan Woydyga - polski artysta rzeźbiarz, twórca rzeźb architektonicznych. (KT)

1. Jest to ulica Karowa, wyróżnia ją ciekawy kształt - dwupoziomowy "ślimak".
2. Mieszkał na niej Jan Marcin Szancer, ilustrator ww. książki
3. Jan Cybis, Jan Marcin Szancer, Stanisław Markiewicz, Stefan Szyller oraz Jan Woydyga
4. Dwie ostatnie fotografie przedstawiają wiadukt im. Markiewicza, a trzecia do końca kamienice Polskiego Towarzystwa Higienicznego. (KJ)

1. Jest to ulica Karowa- wyróżnia ją to, że jej nazwa powstała od tzw. karów - czyli wozów ze śmieciami, które przejeżdżały nią w XVIIIw. Na przestrzeni wieków zaczęły powstawać przy niej coraz bardziej znaczące dla państwa i architektury obiekty.
2. Jan Marcin Szancer jest ilustratorem tej książki. Przy ulicy Karowej, przy domu w którym mieszkał i tworzył, znajduje się teraz jego tablica pamiątkowa.
3. Bolesław Prus, Stefan Szyller, Jan Cybis, Jan Marcin Szancer, Jan Woydyga
4. Zdjęcia łączy związek z Polskim Towarzystwem Higienicznym. Pierwsze zdjęcie, z trzech ostatnich, przedstawia gmach Polskiego Towarzystwa Higienicznego przy ulicy Karowej, dwa kolejne wiadukt Stanisława Markiewicza, który był lekarzem związanym z Polskim Towarzystwem Higienicznym. (NK)

1. Zagadkową ulicą jest Karowa. Niewątpliwie wyróżnia ją kamienny bruk oraz żelbetowy wiadukt Markiewicza w formie ślimaka, który łączy Krakowskie Przedmieście z Powiślem.
2. Związek ulicy Karowej z wierszem „Lokomotywa” Jana Brzechwy kryje się w postaci Stanisława Markiewicza. Mężczyzna ten pracował od 1889r. do końca swojego życia jako lekarz naczelny Kolei Warszawsko-Wiedeńskiej. Była to praca o charakterze pionierskim - Markiewicz przez 30 lat organizował opiekę lekarską dla stu tysięcy kolejarzy i ich rodzin. Za jego kierownictwa w siedzibach odcinków kolejowych urządzono przychodnie, punkty apteczne i opatrunkowe, noclegownie, kąpieliska i kamery dezynfekcyjne. Pod jego nadzorem zbudowany został (w 1908r.) szpital kolejowy w Żbikowie pod Pruszkowem. Podsumowując, można stwierdzić, że życie Stanisława Markiewicza było bezpośrednio związane z kolejnictwem.
3. Znane osoby związane z ulicą Karową: Stanisław Markiewicz - lekarz, higienista, społecznik, organizator pierwszych w Polsce kolonii dla dzieci. Bolesław Prus - pisarz, prozaik, nowelista i publicysta, jeden z założycieli Warszawskiego Towarzystwa Higienicznego na ul. Karowej. Malarz Jan Cybis i ilustrator Jan Marcin Szancer - mieszkali w funkcjonalistycznej kamienicy Towarzystwa Handlowo-Przemysłowego Horacy Heller S.A. na ul. Karowej. Stefan Szyller - architekt i konserwator zabytków, projektant wiaduktu Markiewicza. Warto również wspomnieć, że pośrednio z ul. Karową jest także związana Maria Skłodowska-Curie - ukończyła III Gimnazjum Żeńskie w jej okolicach.
4. Ostatnia fotografia przedstawia wiadukt Markiewicza, przedostatnia rzeźbę na tym wiadukcie (mężczyzna z falującą mokrą brodą i włosami symbolizujący Wisłę), a trzecia od końca - gmach Polskiego Towarzystwa Higienicznego. Wszystkie te fotografie łączy postać Stanisława Markiewicza - wiadukt nosi jego imię, a Polskie Towarzystwo Higieniczne (dawniej: Warszawskie Towarzystwo Higieniczne) było miejscem jego pracy. (AG)

Zagadka IK4g4

Ulica Karowa

Zagadka IK4g4

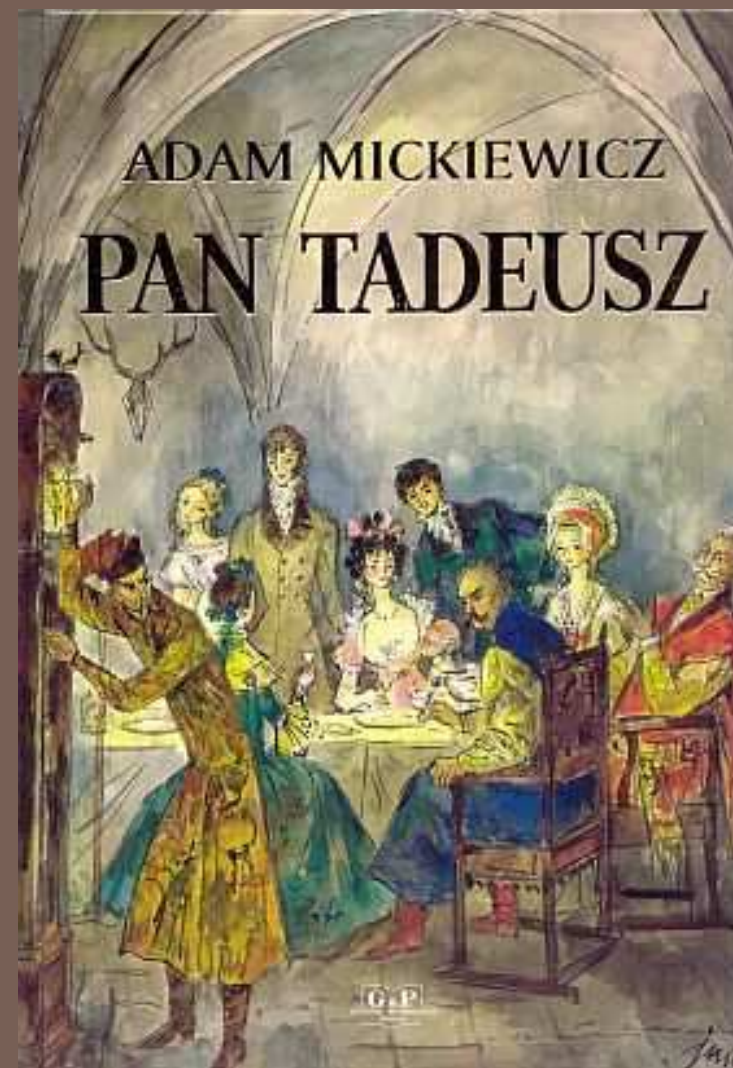
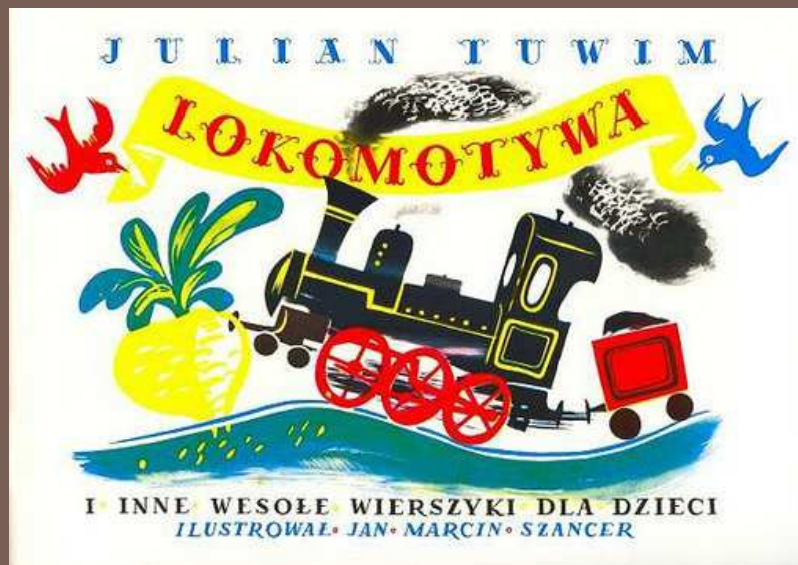
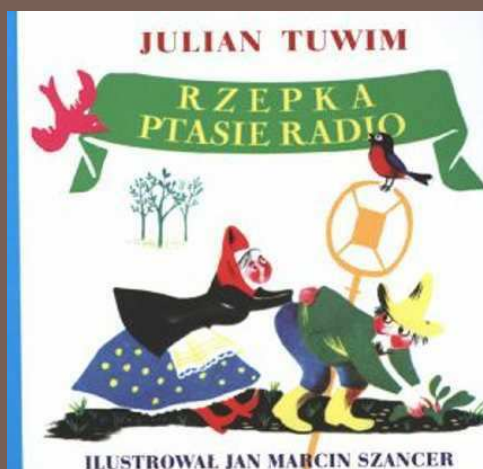
POCZĄTEK

W połowie XVIII w. ul. Karowa w Warszawie, prowadząca od Krakowskiego Przedmieścia w kierunku Wisły, była mało znaczącym traktem, wąskim i o dużym spadku. Nazwa jej pochodziła od wozów, które kursowały do magazynu karowego - ówczesnego zakładu oczyszczania miasta. Od strony Krakowskiego Przedmieścia ulica zamknięta była bramką w oprawie architektonicznej, wybudowaną w 1856 r. według projektu Henryka Marconiego i zwieńczoną rzeźbą "Syreny" Konstantego Hegla. Pod koniec XIX w. władze miasta postanowiły przebudować ulicę poprzez jej poszerzenie i budowę zjazdu o odpowiednio łagodnym spadku.

Zagadka IK4g4

Jan Marcin Szancer

Zagadka IK4g4

Wiadukt St. Markiewicza

W ramach przebudowy ulicy Karowej wybudowany został dwuarkadowy wiadukt wykonany w nowatorskiej wówczas (1903-1904) technologii betonu zbrojonego, później nazwanego żelbetem.

Projektantem konstrukcji tego obiektu był inżynier K. Sommer, natomiast autorem wystroju architektonicznego Stefan Szyller a wykonawcą kompozycji rzeźbiarskich Jan Woydyga.

W 1915 r. wiadukt nazwany został imieniem doktora Stanisława Markiewicza - warszawskiego lekarza i społecznika.

Mimo, iż zjazd zaprojektowany został dla ruchu pojazdów konnych, w następnych latach dobrze służył dynamicznie rozwijającej się motoryzacji i obecnie nadal jej służy, po upływie ponad 100 lat.

W latach 2006-2007 przeprowadzono remont konstrukcji wiaduktu i konserwację rzeźb.

Zagadka IK4g4

Hotel Bristol (I. Paderewski, W. Kossak)

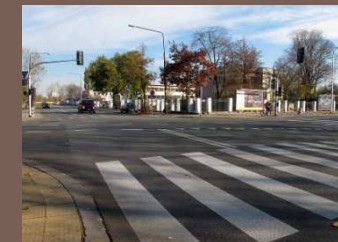
Pomnik Bolesława Prusa, w głębi klasztor
Sióstr Wizytek

Ul. Karowa 24-14
(J. Cybis, J. M. Szancer)

Gmach Polskiego Towarzystwa Higienicznego

Szpital

Zapraszam na zagadkę finałową
20 maja od godz. 16:00